

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá nástroji ochrany životního prostředí v českém právu. Existuje více nástrojů ochrany životního prostředí, které jsou nějakým způsobem spojené s právem, tato práce je zaměřena na ty vůbec nejdůležitější a nejvíce používané.

První kapitola poskytuje krátký úvod do tématu práce a pojednává o ochraně životního prostředí v obecné rovině, dále se věnuje základnímu dělení nástrojů ochrany a také ochraně životního prostředí na mezinárodní a evropské úrovni.

Druhá kapitola pojednává o koncepčních nástrojích ochrany životního prostředí, tedy o různých politikách, plánech, programech projektech a jiných dokumentech, které tvoří podmínky pro fungování ostatních nástrojů ochrany. V této kapitole je popsán účel, kategorizace a způsob vzniku koncepčních nástrojů, kapitola také obsahuje příklady koncepčních nástrojů ukotvených v českém právním řádu.

Třetí kapitola se věnuje administrativním nástrojům, které jsou nejstarším a nejpoužívanějším nástrojem ochrany. Tyto nástroje jsou reprezentovány především obecně závaznými právními předpisy a individuálními správními akty. Dalšími nástroji z této kategorie jsou standardy, kategorizace, kontrola a dozor a právní odpovědnost.

Čtvrtá kapitola pojednává o nástrojích ekonomických. Účelem těchto nástrojů je motivovat subjekty k ekologičtějšímu chování, a to za pomoci ekonomických prostředků, kdy chování, které není ekologické je ekonomicky znevýhodněné a naopak. V této kapitole jsou ekonomické nástroje rozděleny do pěti kategorií: poplatky, daně, finanční podpory, zálohové systémy a nástroje k zajištění závazku a odpovědnosti.

V poslední kapitole jsou popsány dobrovolné nástroje, které jsou širokou a značně rozmanitou kategorií nástrojů ochrany. Dobrovolné nástroje lze rozdělit do dvou skupin, a to podle míry jejich nezávislosti na vnější součinnosti. Do skupiny nástrojů, které nevyžadují vnější součinnost, patří jednostranné závazky, metoda posuzování životního cyklu (LCA), čistší produkce, ekodesign, vlastní environmentální tvrzení, environmentální manažerské účetnictví, environmentální benchmarking. Do kategorie nástrojů, které ke svému fungování vyžadují vnější součinnost, potom patří systém environmentálního řízení a auditu (EMAS), systém environmentálního managementu (EMS), ekolabeling, environmentální prohlášení typu III a dobrovolné dohody.

Ve druhé, třetí a čtvrté kapitole je věnována zvláštní pozornost ochraně ovzduší, a to ze dvou důvodů. Tím prvním je existence nového zákona o ochraně ovzduší, druhým důvodem je, že ochrana ovzduší je mi blízkým tématem, a to vzhledem k tomu, že jsem se narodil a žiju na Mostecku, kde je toto téma stále aktuální a často diskutované.